EURÓPSKA
KOMISIA

VYSOKÁ PREDSTAVITEĽKA
ÚNIE PRE
ZAHRANIČNÉ VECI
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

V Bruseli 13. 6. 2018
JOIN(2018) 17 final

SPOLOČNÉ OZNÁMENIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Prvky pre stratégiu EÚ proti nedovoleným strelným zbraniam, ručným a ľahkým zbraniam a ich munícii „Zabezpečenie zbraní, ochrana obyvateľov“

1. ÚVOD

Nedovolené strelné zbrane a ručné a ľahké zbrane (RĽZ) naďalej prispievajú k nestabilite a násiliu v Európskej únii, v jej bezprostrednom susedstve a v ostatných častiach sveta. Nedovolené zbrane stimulujú globálny terorizmus a konflikty, maria rozvoj a krízové riadenie EÚ a humanitárne a stabilizačné úsilie v niektorých častiach susedstva EÚ a v Afrike. V rámci EÚ majú nedovolené strelné zbrane jednoznačný vplyv na vnútornú bezpečnosť, keďže stimulujú organizovanú trestnú činnosť a poskytujú teroristom prostriedky na uskutočňovanie útokov na európskej pôde.

V správe generálneho tajomníka OSN z roku 2016 o nedovolenom obchodovaní s ručnými a ľahkými zbraňami vo všetkých aspektoch[1] sa uvádza, že počet občianskych vojen vo svete sa v priebehu predchádzajúceho desaťročia strojnásobil. Ozbrojený konflikt, často stimulovaný šírením nedovolených RĽZ, je kľúčovým faktorom, pre ktorý takmer 800 miliónov ľudí nemá dostatok potravín.

Nedovolené strelné zbrane využívané na zastrašovanie a donucovanie uľahčujú obchodovanie s drogami a ľuďmi, stimulujú územné spory mestských gangov a dávajú moc do rúk teroristom. Teroristické útoky v Európe dokazujú prepojenie medzi organizovanou trestnou činnosťou a terorizmom, najmä v oblasti nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami, a sú jasným ukazovateľom viacrozmernej hrozby, ktorá zahŕňa rôzne druhy trestnej činnosti. V správe Europolu z roku 2017 o hodnotení hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti (SOCTA)[2] sa uvádza, že nedávne teroristické útoky na území EÚ aj mimo neho, ktoré vykonali džihádistickí teroristi pomocou zbraní získaných z nelegálneho obchodu, preukázali smrtiace následky tohto nedovoleného obchodovania.

Európska rada prijala v roku 2005 Stratégiu EÚ na boj proti nedovolenému hromadeniu ručných a ľahkých zbraní a ich munície a nedovolenému obchodovaniu s nimi[3] na podporu Akčného programu OSN na predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami vo všetkých jeho aspektoch, na boj proti nemu a jeho odstránenie, ktorý bol prijatý 20. júla 2001[4]. V Európskom programe v oblasti bezpečnosti[5], ktorý prijala Komisia v roku 2015, je nedovolené obchodovanie so zbraňami určené za jednu z priorít v rámci celkového cieľa narušiť činnosti teroristov a zločineckých skupín páchajúcich závažnú organizovanú trestnú činnosť. Potom nasledoval Akčný plán EÚ na boj proti nelegálnemu pašovaniu a používaniu strelných zbraní a výbušnín[6] a revízia regulačného rámca Únie týkajúceho sa zákonného získavania a vlastnenia strelných zbraní[7].

---

1 https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2016/10/english.pdf.

2 https://www.europol.europa.eu/socta/2017/.

3 Rada 5319/06 http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=SK&f=ST%205319 %202006 %20INIT.

4 A/CONF.192/15.

5 Európsky program v oblasti bezpečnosti, Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade [COM(2015) 185 final, 28.4.2015].

6 Vykonávanie Európskeho programu v oblasti bezpečnosti: Akčný plán EÚ na boj proti nelegálnemu pašovaniu a používaniu strelných zbraní a výbušnín, oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade [COM(2015) 624 final, 2.12.2015].

7 Smernica 91/477/EHS o kontrole získavania a vlastnenia zbraní (Ú. v. ES L 256, 13.9.1991, s. 51) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 258/2012 zo 14. marca 2012, ktorým sa vykonáva článok 10 Protokolu Organizácie Spojených národov proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom doplňujúceho Dohovor Organizácie spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu (protokol OSN o strelných zbraniach) a ktorým sa ustanovujú vývozné povolenia a opatrenia týkajúce sa dovozu a tranzitu strelných zbraní, ich súčastí a častí a streliva (Ú. v. EÚ L 94, 30.3.2012, s. 1).

V snahe zintenzívniť úsilie na medzinárodnej úrovni pri prevencii proti nedovolenému obchodovaniu s RĽZ vo všetkých jeho aspektoch, boji proti nemu a jeho odstráňovaní, predstavuje toto spoločné oznámenie Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku prvky pre revidovanú stratégiu pre RĽZ, pričom zohľadňuje meniace sa bezpečnostné podmienky, hlavné zásady globálnej stratégie EÚ z roku 2016[8], vývoj v oblasti kontroly konvenčných zbraní [napríklad nadobudnutie platnosti Zmluvy o obchodovaní so zbraňami (ATT) v decembri 2014][9] a opatrenia v rámci EÚ, ktorými sa vykonáva Európsky program v oblasti bezpečnosti z roku 2015, s cieľom dosiahnuť pokrok smerom ku skutočnej a účinnej bezpečnostnej únii.

Cieľom revidovanej stratégie je viesť integrovanú, kolektívnu a koordinovanú európske opatrenia na predchádzanie a zamedzenie používaniu nedovolených RĽZ a ich munície teroristami, páchateľmi trestnej činnosti a inými neoprávnenými aktérmi a na podporu spoľahlivosti a zodpovednosti v súvislosti s legálnym obchodovaním so zbraňami.

Zatiaľ čo obchodovanie s civilnými strelnými zbraňami je regulované na úrovni EÚ[10], členské štáty zosúlaďujú svoje stanoviská k vývozu RĽZ, ako vojenského materiálu, v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP)[11]. Právne rozlišovanie medzi civilnými a vojenskými strelnými zbraňami je nepodstatné po tom, ako sa dostanú do nelegálneho obehu. Preto, aby bolo možné riešiť túto hrozbu komplexne, sa toto oznámenie týka tak civilných, ako aj vojenských strelných zbraní.

Vojenské zbrane majú nezastupiteľnú úlohu pri udržiavaní bezpečnosti, slobody a mieru, pokiaľ sa používajú v súlade s medzinárodným právom vrátane právnych predpisov v oblasti ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva. Vojenské zbrane sú zároveň zo svojej podstaty schopné spôsobiť smrť a skazu. Táto dvojakosť znamená, že vlády, ktoré kontrolujú také zbrane, musia zabezpečiť spoľahlivé a zodpovedné obchodovanie s nimi a predchádzať ich zneužitiu teroristami, páchateľmi trestnej činnosti a inými neoprávnenými používateľmi v rozpore s embargom na vývoz zbraní a dohodami o koncových používateľoch.

Na účely tohto oznámenia sa pojem „RĽZ“[12] používa so zameraním na vojenské zbrane a pojem „strelné zbrane“[13] sa používa výslovne na zahrnutie civilných strelných zbraní.

---

8 https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union.

9 http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410 %2012-01 %20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21.

10 Pozri poznámku pod čiarou č. 7.

11 Spoločná pozícia 2008/944/SZBP z 8. decembra 2008, ktorou sa vymedzujú spoločné pravidlá upravujúce kontrolu vývozu vojenskej technológie a materiálu. Na transfer vojenskej technológie a vybavenia v rámci EÚ sa vzťahuje smernica 2009/43/ES.

12 Ručné a ľahké zbrane (RĽZ) a ich munícia sú vojenské zbrane; patria sem:
a) ručné zbrane: útočné pušky; vojenské poloautomatické pušky a karabíny; vojenské revolvery a samonabíjacie pištole; ľahké guľomety; samopaly vrátane automatických pištolí;
b) ľahké zbrane: ťažké guľomety; kanóny, húfnice a mínomety s kalibrom menším ako 100 mm; granátomety; bezzáklzové zbrane; rakety odpaľované na ramene a ostatné protitankové a protivzdušné obranné systémy, ktoré odpaľujú náboje, vrátane systémov MANPADS, všetky za podmienky, že ich môže prenášať jednotlivec alebo osádka;
c) časti RĽZ;
d) príslušenstvo RĽZ (napríklad nočné teleskopy, tlmiče hluku výstrelu atď.) a
e) munícia RĽZ.
Táto definícia nevylučuje žiadnu budúcu definíciu RĽZ dohodnutú na medzinárodnej úrovni.

13 Pojem „strelné zbrane“ má širší rozsah, ktorý zahŕňa civilné aj vojenské strelné zbrane. V protokole OSN o strelných zbraniach sa strelná zbraň definuje ako akákoľvek prenosná hlavňová zbraň, ktorá vypáli strelu, je určená na strieľanie alebo sa dá ľahko prispôsobiť na vypálenie strely, guľky alebo

2. BOJ PROTI NEDOVOLENÝM STRELNÝM ZBRANIAM A RĽZ: CIELE A AKCIE

Účinný boj proti nedovolenej výrobe, zmene použitia strelných zbraní/RĽZ a ich munície a obchodovaniu s nimi si vyžaduje, aby vládne agentúry a vnútroštátne, regionálne a globálne subjekty stanovili, vykonávali, presadzovali a oznamovali normy a pravidlá. Vyžaduje si to opatrenia pre všetky etapy životného cyklu strelných zbraní/RĽZ a munície: výrobu, vývoz, skladovanie a likvidáciu.

V súlade s Globálnou stratégiou pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie a jej zásadami[14], ako aj Európskym programom v oblasti bezpečnosti sa EÚ usiluje zachovávať a chrániť mierové a bezpečné prostredie pre svojich občanov a podporovať bezpečnosť a rozvoj vo svojom susedstve a vo svete. Preto sa táto stratégia riadi týmito zásadami:

- jednotnosť – zjednotený a koordinovaný prístup v rámci vonkajších politík medzi členskými štátmi a EÚ, ako aj medzi vnútornými a vonkajšími politikami,
- podpora spolupráce a partnerstva na všetkých úrovniach,
- prevzatie zodpovednosti v súvislosti s prioritnými regiónmi, najmä tými, ktoré pravdepodobne predstavujú hrozbu pre bezpečnosť EÚ a ktoré by mali najväčší prospech z činnosti EÚ,
- podpora globálneho kooperatívneho poriadku založeného na pravidlách, ktorého hlavnou zásadou je mnohostrannosť a v ktorého centre je OSN, na základe dodržiavania medzinárodného práva, vrátane ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva, s cieľom vytvoriť mierový a trvalo udržateľný svet a
- začlenenie rodových aspektov a aspektov rozmanitosti do projektov a akcií na kontrolu RĽZ.

2.1. Posilnenie normatívneho rámca na obmedzenie nedovolených strelných zbraní a RĽZ

2.1.1. Akčný program OSN pre ručné zbrane a medzinárodný nástroj na sledovanie

Akčný program OSN pre ručné zbrane[15] naďalej poskytuje komplexný nástroj ako jediný univerzálny rámec na vysporiadanie sa s hrozbou, ktorú predstavujú nedovolené RĽZ. Medzinárodný nástroj na sledovanie[16] je politicky záväzný nástroj, v ktorom sú stanovené požiadavky a ktorý predstavuje globálny štandard pre označovanie, evidenciu a sledovanie RĽZ. Hlavným cieľom revidovanej stratégie EÚ zostáva úplné a účinné vykonávanie akčného programu OSN pre ručné zbrane a medzinárodného nástroja na sledovanie na vnútroštátnej, regionálnej aj globálnej úrovni. Toto oznámenie preto obsahuje návrh opatrení na zlepšenie vykonávania akčného programu OSN pre ručné zbrane na vnútroštátnej a regionálnej úrovni v rámci EÚ. Obsahuje aj návrh na spoluprácu a pomoc v iných regiónoch sveta a na globálnej úrovni.

---

náboja pôsobením výbušniny, okrem starožitných strelných zbraní a ich kópií. Je potrebné poznamenať, že niektoré ľahké zbrane, napríklad raketomety, nepatria medzi strelné zbrane. To teda znamená, že pojem „strelné zbrane“ nezahŕňa všetky RĽZ.

14 https://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/pages/files/eugs_review_web_13.pdf.

15 http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15 %20(E).pdf.

16 http://www.poa-iss.org/InternationalTracing/InternationalTracing.aspx.

Akcia:

- EÚ bude naďalej podporovať spoluprácu a pomoc pri vykonávaní akčného programu OSN pre ručné zbrane so zameraním na regionálnu spoluprácu a zúčastňovať sa na koordinácii s ďalšími darcami a podporovať ju. Súčasťou tejto podpory bude zhromažďovanie a likvidácia nadbytočných RĽZ a munície, fyzická bezpečnosť a riadenie zásob RĽZ a munície, budovanie kapacít na označovanie, evidenciu a sledovanie, budovanie kapacít na kontrolu vývozu zbraní, budovanie kapacít na presadzovanie práva v boji proti nedovolenému obchodovaniu, podpora monitorovania embarga a sledovanie zmeny použitia zbraní.

Ďalšie kroky:

- podľa akčného programu OSN pre ručné zbrane sa v nových projektoch bude zohľadňovať analýza a komplexné hodnotenie vysokej predstaviteľky týkajúce sa vplyvu a účinnosti projektov na kontrolu RĽZ z rokov 2005 až 2017 realizovaných v rámci stratégie pre RĽZ z roku 2005.

2.1.2. Zmluva o obchodovaní so zbraňami

V zmluve o obchodovaní so zbraňami (ATT)[17] sa stanovujú najvyššie možné medzinárodné normy pre reguláciu, príp. zlepšenie regulácie, medzinárodného obchodovania s konvenčnými zbraňami (vrátanie RĽZ) a jej cieľom je predchádzať nedovolenému obchodu s konvenčnými zbraňami a odstrániť ho a predchádzať zneužívaniu týchto zbraní.

Akcia:

- Rada sa vyzýva, aby pokračovala v podpore zovšeobecnenia a vykonávania zmluvy ATT.

2.1.3. Protokol OSN o strelných zbraniach

Účelom protokolu OSN o strelných zbraniach[18] je uľahčiť a posilniť spoluprácu s cieľom predchádzať nedovolenej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, bojovať proti nim a odstrániť ich. Komisia prerokovala a podpísala protokol v mene EÚ v roku 2002. Po prijatí pevnejších pravidiel pre transfer civilných strelných zbraní v Únii aj mimo nej mohla EÚ tento protokol v roku 2014 ratifikovať[19].

Akcia:

- EÚ bude pokračovať v podpore vykonávania protokolu OSN o strelných zbraniach a príslušného systému preskúmania a v posilňovaní kapacity partnerských krajín a subregiónov na vykonávanie účinných kontrol strelných zbraní podľa protokolu. Komisia konkrétne vyzýva členské štáty, aby v plnom rozsahu vykonávali jej odporúčanie zo 17. apríla 2018 o okamžitých krokoch na zlepšenie bezpečnostných opatrení týkajúcich sa vývozu, dovozu a tranzitu strelných zbraní, ich súčastí a hlavných častí a streliva[20].

---

17 https://www.un.org/disarmament/att/.

18 Protokol proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom doplňujúci Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu (UNTOC); http://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/the-firearms-protocol.html.

19 Ú. v. EÚ L 89, 25.3.2014, s. 7.

20 COM(2018) 2197 final.

2.1.4. Ciele trvalo udržateľného rozvoja OSN

Nedovolené a nekontrolované šírenie RĽZ predstavuje hrozbu stimulovania a predlžovania ozbrojených konfliktov a ozbrojeného násilia s nepriaznivým vplyvom na dobrú správu vecí verejných, verejný poriadok, prístup k vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti, spravodlivosti a ďalšie občianske práva. Prepojenia medzi ozbrojeným násilím, konfliktom a nedostatočným rozvojom sú dobre známe. V rámci cieľa 16.4 cieľov trvalo udržateľného rozvoja OSN[21] sa štáty zaviazali, že do roka 2030 výrazne znížia nedovolené toky financií a zbraní, posilnia vymáhanie a vrátenie ukradnutého majetku a budú bojovať proti všetkým formám organizovanej trestnej činnosti. Stratégia by sa teda mala zamerať na zmiernenie a prevenciu negatívnych vplyvov nedovoleného obchodovania s RĽZ a ich muníciou na trvalo udržateľný rozvoj.

Akcia:

- EÚ prispeje k úsiliu o dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja OSN vrátane cieľa 16.4 (významné zníženie tokov nedovolených zbraní do roku 2030) tým, že pomôže štátom a regiónom formulovať a implementovať vnútroštátne a regionálne ukazovatele.

2.1.5. Prísnejšie normy EÚ

Rada sa vyzýva, aby k existujúcim normám EÚ zvážila nové rozhodnutie vrátane zlepšenia vysledovateľnosti RĽZ na zlepšenie dokumentácie o koncovom používateľovi pri kontrole vývozu RĽZ a na výmenu informácií o zmene použitia. EÚ bude pokračovať aj v navrhovaní štandardného ustanovenia o kontrole RĽZ vo svojich dohodách o partnerstve a obchode s inými krajinami. Toto ustanovenie by sa mohlo aktualizovať podľa novej stratégie.

Akcia:

- EÚ bude pokračovať v zavádzaní štandardného ustanovenia o kontrole RĽZ vo svojich dohodách o partnerstve a obchode s inými krajinami.

Ďalšie kroky:

- Rada sa vyzýva, aby zvážila rozhodnutie o označovaní všetkých RĽZ na zlepšenie vysledovateľnosti a
- Komisia podľa požiadaviek uvedených v smernici 91/477/EHS[22] prijme delegovaný akt o elektronickej výmene informácií o povoleniach na transfer civilných strelných zbraní do iného členského štátu a zriadi elektronický systém, prostredníctvom ktorého si členské štáty môžu vymieňať tieto informácie.

2.2. Uplatňovanie noriem v rôznych etapách životného cyklu strelných zbraní/RĽZ

2.2.1. *Kontrola výroby strelných zbraní a RĽZ*

V EÚ je výroba strelných zbraní a RĽZ, ich častí, príslušenstva a munície dobre regulovaná a pravidlá, ktorými sa riadi skladovanie RĽZ a ich munície, sú navrhnuté tak, aby minimalizovali riziká zneužitia.

---

[21] https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/.

[22] V článku 13.5 smernice 91/477 sa vyžaduje prijatie tohto vykonávacieho aktu do 14. septembra 2018.

Vývoj v konštrukcii strelných zbraní a RĽZ, ako je napríklad častejšie používanie polymérových rámov a modulárnej konštrukcie, predstavuje riziko narušenia medzinárodného nástroja na sledovanie, ktorý je globálnym štandardom pre označovanie RĽZ. Vzhľadom na tento vývoj je potrebné prijať opatrenie na aktualizáciu medzinárodného nástroja na sledovanie.

EÚ povzbudzuje a podporuje výskum a vývoj technologických a konštrukčných vlastností zameraných na zníženie rizika zneužitia strelných zbraní, RĽZ a munície, obchodovania s nimi a ich neoprávneného použitia. Podporuje používanie nových technológií na účinnejšie riadenie zásob, kontrolu použitia, označovania, evidovania a sledovania RĽZ.

Akcie:

- EÚ bude pokračovať v boji proti nedovolenej výrobe strelných zbraní a munície. Spôsoby nedovolenej výroby sa neustále vyvíjajú a môže ich uľahčiť aj využívanie súčastí vytlačených na 3D tlačiarni. Zahŕňajú nedovolenú opätovnú aktiváciu deaktivovaných strelných zbraní, remeselnú výrobu a nedovolenú konverziu poplašných alebo signálnych pištolí určených pre slepú muníciu alebo flobertiek, nedovolenú konverziu munície a nedovolené použitie nástrojov na opakované nabíjanie. Komisia bude dôkladne sledovať vykonávanie svojich budúcich vykonávacích aktov, ktorými sa stanovia technické špecifikácie pre poplašné signálne zbrane na účely uplatňovania smernice 91/477/EHS o kontrole získavania a vlastnenia zbraní[23] a
- keďže na úspešné sledovanie je nevyhnutné označovanie a podrobná evidencia, EÚ bude naďalej podporovať úplné vykonávanie medzinárodného nástroja na sledovanie.

Ďalšie kroky:

- na globálnej úrovni EÚ a jej členské štáty s cieľom zachovať a zvýšiť účinnosť medzinárodného nástroja na sledovanie navrhnú zvážiť prílohu k medzinárodnému nástroju na sledovanie ako reakciu na vývoj v konštrukcii RĽZ, akým je modulárna architektúra a polymérové rámy a
- EÚ využije relevantné nástroje na podporu výskumu a vývoja v oblasti spoľahlivej a nákladovo efektívnej technológie na zabezpečenie RĽZ a ich munície a zníženie rizika ich zneužitia.

2.2.2. Kontroly vývozu RĽZ a ich munície

EÚ a jej členské štáty podporujú vykonávanie a zovšeobecnenie zmluvy o obchodovaní so zbraňami. Na základe vykonávania zmluvy o obchodovaní so zbraňami EÚ bojuje s ich zneužitím tak, že podporuje kapacity na odhaľovanie miest zmeny použitia prostredníctvom sledovania a lepšieho využívania systémov výmeny informácií a obmedzuje riziko ich ďalšieho zneužitia odrezaním dodávky známym sprostredkovateľom zmeny použitia v rámci kontroly vývozu zbraní.

Neregulovaní sprostredkovatelia sú aj naďalej zdrojom zmeny použitia RĽZ. Nadnárodná povaha sprostredkovateľských činností si vyžaduje medzinárodnú spoluprácu.

[23] Článok 10.4, ktorý má byť prijatý do 14. septembra 2018, smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/853 zo 17. mája 2017, ktorou sa mení smernica Rady 91/477/EHS o kontrole získavania a vlastnenia zbraní (Ú. v. EÚ L 137, 24.5.2017, s. 22).

Akcie:

- EÚ bude naďalej podporovať zodpovednú a efektívnu kontrolu vývozu zbraní vo svojom susedstve v súlade so spoločnou pozíciou 2008/944/SZBP pre vojenské zbrane a s nariadením (EÚ) č. 258/2012 pre civilné strelné zbrane a
- vysoká predstaviteľka a členské štáty zaistia správne a úplné vykonávanie spoločnej pozície 2003/468/SZBP o sprostredkovaní zbraní.

Ďalšie kroky:

- Komisia ďalej sleduje systém EÚ a potrebu možných vylepšení pre vývozné povolenia a opatrenia týkajúce sa dovozu a tranzitu civilných strelných zbraní, ich súčastí a častí a streliva, ako je uvedené v správe, ktorú Komisia prijala 12. decembra 2017[24],
- Rada sa vyzýva, aby zvážila rozhodnutie o certifikátoch koncových používateľov pre vývozy RĽZ so zohľadnením práce organizácie OBSE v tejto oblasti,
- ESVČ po dohode s členskými štátmi a so zohľadnením bezpečnostnej úrovne systému a informácií zvýši kapacitu online systému COARM[25] na výmenu informácií medzi orgánmi členských štátov na kontrolu vývozu, ktoré sú v súvislosti s vývoznými licenciami relevantné pre posúdenie rizika zneužitia zbraní,
- vzhľadom na obmedzený rozsah pôsobnosti odporúčania Komisie zo 17. apríla 2018[26] budú členské štáty pri posudzovaní rizika pred udelením vývoznej licencie na RĽZ a muníciu zohľadňovať záznamy o zneužití týkajúce sa zamýšľaných príjemcov a sprostredkovateľov a
- vzhľadom na obmedzený rozsah pôsobnosti odporúčania Komisie zo 17. apríla 2018 sa členské štáty vyzývajú, aby využívali Európsky informačný systém registrov trestov (ECRIS) a budúci systém ECRIS-TCN (štátni príslušníci tretích krajín) a zaistili tak, že informácie z registrov trestov o subjektoch a osobách odsúdených za nedovolené obchodovanie so zbraňami budú dostupné orgánom na kontrolu vývozu zbraní, ktoré ich použijú pri posudzovaní rizika žiadosti o licenciu na vojenskú technológiu a vybavenie.

2.2.3. Bezpečné riadenie zásob RĽZ a munície

Bezpečné riadenie vnútroštátnych zásob ručných zbraní a munície je dôležité pri obmedzovaní ich nezákonného šírenia. Slabé zabezpečenie zásob je kľúčovým faktorom, ktorý umožňuje zmenu použitia zbraní a munície z legálnych trhov na nelegálne. Zabezpečenie zásob je neisté najmä v štátoch postihnutých násilným konfliktom alebo nedostatočnou správou vecí verejných.

Akcie:

- EÚ a jej členské štáty budú naďalej pomáhať iným krajinám zlepšovať riadenie a zabezpečenie štátnych zásob posilňovaním vnútroštátnych legislatívnych a administratívnych rámcov a inštitúcií, ktoré regulujú legitímne dodávanie a riadenie zásob RĽZ a munície pre obranné a bezpečnostné sily, so zameraním najmä na označovanie a evidenciu a

[24] COM(2017) 737 final z 12.12.2017.

[25] Online platforma na výmenu informácií medzi orgánmi členských štátov na kontrolu vývozu, ktorá bola zriadená v rámci pracovnej skupiny pre vývoz konvenčných zbraní (COARM). Pracovná skupina pre vývoz konvenčných zbraní plní úlohy týkajúce sa kontrol vývozu konvenčných zbraní. Funguje aj ako fórum, kde si členské štáty oznamujú a vymieňajú informácie o svojich politikách vývozu do krajín mimo EÚ a o zamietaní žiadostí o vývozné licencie do týchto krajín vo svojej krajine.

[26] C(2018) 2197 final zo 17.4.2018.

- EÚ bude podporovať a zavádzať normy a osvedčené postupy zaobchádzania s ručnými zbraňami [medzinárodné normy kontroly ručných zbraní (ISACS)] a muníciou [medzinárodné technické usmernenia pre muníciu (IATG)].

2.2.4. Zodpovedná likvidácia RĽZ a ich munície

Nadbytok RĽZ a munície vzniká vtedy, keď zásoby prevyšujú aktuálne a predpokladané potreby. Okrem toho v zásobách často skončia aj nedovolené zbrane zabavené alebo zhromaždené v rámci dobrovoľnej zbierky alebo kampaní na odzbrojenie, demobilizáciu a reintegráciu. Jediným spôsobom, ako eliminovať riziko, že tieto nadbytky budú zneužité, je zodpovedne ich zlikvidovať, najlepšie zničením, pretože deaktiváciu je možné vrátiť, ak sa nevykoná podľa príslušných noriem. Pred zničením zabavených a zhromaždených strelných zbraní sa ich označenie musí zaznamenať, aby bolo možné sledovať alebo inak vyšetrovať ich pôvod. Komisia prijala spoločné usmernenia pre normy a techniky na deaktiváciu[27], ktoré môžu slúžiť ako globálna šablóna pre bezpečnú a trvalú deaktiváciu strelných zbraní.

Akcie:

- EÚ a jej členské štáty budú podporovať a pomáhať pri zodpovednej likvidácii, najlepšie zničení, nadbytočných, zabavených a inak získaných RĽZ a munície a
- na zaistenie toho, aby deaktivované strelné zbrane boli natrvalo nepoužiteľné, bude Komisia spolu s vysokou predstaviteľkou a členskými štátmi propagovať normy EÚ na deaktiváciu strelných zbraní v zahraničí, a to aj prostredníctvom spolupráce s tretími štátmi.

2.2.5. Prierezové otázky

EÚ a jej členské štáty sú odhodlané zlepšiť koordináciu svojich činností a iniciatív v boji proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami s cieľom využiť synergie, zvýšiť interoperabilitu medzi relevantnými databázami a ďalšími informačnými systémami a predchádzať duplicite práce.

Lepšie spoločné využívanie informácií, výskum, zhromažďovanie údajov a analýza rôznych aspektov nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami a ozbrojenej trestnej činnosti sú nevyhnutné na zostavenie dobrého spravodajského obrazu a udržiavanie aktuálnych informácií o meniacich sa potrebách zabezpečenia. Je potrebné zlepšiť používanie existujúcich nástrojov a posúdiť možné synergie a interoperabilitu medzi existujúcimi európskymi a medzinárodnými databázami presadzovania práva na monitorovanie nedovoleného obchodovania s RĽZ napríklad prostredníctvom zhromažďovania, analyzovania a spoločného využívania relevantných informácií. V tejto oblasti môžu zohrať úlohu Europol a Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž. Rovnako je potrebné podporiť väčšie využívanie systému iARMS.

Akcie:

- EÚ bude podporovať väčšie využívanie systému iARMS,
- Komisia bude presadzovať spoluprácu s Europolom, Interpolom a členskými štátmi na zvýšenie synergií a interakcií medzi Schengenským informačným systémom (SIS)[28]

[27] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/337 z 5. marca 2018, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) 2015/2403, ktorým sa stanovujú spoločné usmernenia pre normy a techniky na deaktiváciu na zabezpečenie trvalej nepoužiteľnosti deaktivovaných strelných zbraní (Ú. v. EÚ L 333, 19.12.2015, s. 62).

[28] *Silnejšie a inteligentnejšie systémy pre hranice a bezpečnosť*, oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade [COM(2016) 205 final, 6.4.2016].

a systémom Interpolu na vedenie záznamov o nezákonných strelných zbraniach a ich sledovanie (iARMS)[29] s cieľom nadviazať na akciu naplánovanú v akčnom pláne EÚ na boj proti nelegálnemu pašovaniu a používaniu strelných zbraní a výbušnín[30],

- Komisia bude naďalej podporovať a presadzovať výskum a opatrenia na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami a súvisiacej trestnej činnosti prostredníctvom dostupných nástrojov financovania[31].

2.3. Dodržiavanie predpisov prostredníctvom monitorovania a presadzovania

EÚ má jedinečné postavenie na to, aby pomohla narušiť nelegálne trhy prostredníctvom svojej legislatívnej a operatívnej práce vrátane spolupráce polície a colných orgánov a finančných tokov, ako aj prostredníctvom spolupráce s inými krajinami a medzinárodnými organizáciami v oblasti presadzovania práva a ich zapojenia[32]. Svoju úlohu tu môžu zohrať Europol a Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž.

Operačná spolupráca je jedným z pilierov činnosti EÚ v rámci Európskeho programu v oblasti bezpečnosti. Viacročný cyklus politík Europolu na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti zahŕňa od cyklu z rokov 2014 – 2017 aj boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami ako jednu z prioritných oblastí trestnej činnosti, v ktorých je potrebné zvýšiť spoluprácu pri presadzovaní práva[33]. V novom cykle politík (2018 – 2021) na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti je táto priorita zachovaná[34]. V roku 2017 získal projekt Europolu v oblasti analýzy zbraní a výbušnín výrazne viac príspevkov ako v roku 2016, čím sa proaktívne podporilo vyšetrovanie.

Spravodajské informácie o nedovolenom obchodovaní so strelnými zbraňami/s RĽZ sú poskytované aj prostredníctvom správ od Spravodajského a situačného centra EÚ (EU INTCEN).

Akcie:

- od Spravodajského a situačného centra EÚ (EU INTCEN) sa požaduje, aby podľa potreby a v spolupráci s Komisiou, Europolom a Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž vypracovalo správy o nedovolenom obchodovaní s RĽZ a muníciou,

- Agentúra EÚ pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva (CEPOL) by mala pokračovať v organizovaní odbornej prípravy pre príslušníkov orgánov presadzovania práva na tému nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami/s RĽZ,

- EÚ zlepší cezhraničnú spoluprácu medzi justičnými orgánmi a orgánmi presadzovania práva a vyzve príslušné orgány členských štátov vrátane colných orgánov, aby zriadili národné kontaktné miesta pre strelné zbrane, vypracovali lepšiu analýzu všetkých dostupných

29 https://www.interpol.int/Crime-areas/Firearms-trafficking/INTERPOL-Illicit-Arms-Records-and-tracing-Management-System-iARMS.

30 Akčný plán EÚ na boj proti nelegálnemu pašovaniu a používaniu strelných zbraní a výbušnín, 2. decembra 2015, COM(2015), 624 final.

31 https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police_en.

32 Na účely tejto stratégie sa pojem „presadzovanie práva“ vzťahuje na činnosť polície, hraničnej a pobrežnej stráže a colných orgánov.

33 Závery Rady o vytvorení a vykonávaní cyklu politík EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti (15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94, 10.6.2011).

34 Závery Rady o vykonávaní cyklu politík EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti (2014 – 2017) (12095/13, 7.6.2013).

informácií v oblasti nedovolených strelných zbraní a zaistili plnú účasť na výmene informácií s Europolom v oblasti nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami a

- všetky členské štáty by mali zabezpečiť spoluprácu v rámci cyklu politík EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti. Malo by sa to týkať aj príslušných informácií zhromaždených a prenesených do Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž v súvislosti s činnosťami, ktoré táto agentúra koordinuje.

2.4. Medzinárodná spolupráca a pomoc

2.4.1. Na medzinárodnej úrovni

Na medzinárodnej úrovni EÚ podporuje účinnú cezhraničnú spoluprácu medzi justičnými agentúrami a agentúrami na presadzovanie práva s cieľom zaistiť plnú účasť orgánov pri výmene informácií s Europolom v oblasti nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami. Jej cieľom je zabrániť duplicite práce, zaistiť koordináciu s ostatnými dvojstrannými, regionálnymi a viacstrannými iniciatívami a zlepšiť spoluprácu pri vyšetrovaní cezhraničnej trestnej činnosti. EÚ je najväčším darcom na spoluprácu a pomoc iným krajinám a regionálnym organizáciám pri kontrole RĽZ prostredníctvom svojich rozhodnutí Rady a odhodlanej podpory cez nástroj na podporu stability a mieru[35] a iné nástroje. EÚ podporuje vykonávanie akčného programu OSN na boj proti nedovoleným RĽZ, zmluvy o obchodovaní so zbraňami a protokolu o strelných zbraniach. Hoci je rodovo motivované násilie so strelnými zbraňami a s RĽZ vždy porušením právnych predpisov o ľudských právach a medzinárodného humanitárneho práva, zmluva o obchodovaní so zbraňami obsahuje výslovné ustanovenia na riešenie rizík použitia strelných zbraní v tejto súvislosti. Rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN[36] konkrétne vyzývajú na posilnenie postavenia žien v rámci úsilia o predchádzanie nedovolenému transferu, destabilizujúcemu hromadeniu a zneužívaniu RĽZ, boj proti nemu a jeho odstránenie.

Akcie:

- EÚ sa bude proaktívne zapájať do globálneho programu pre strelné zbrane, ktorý vypracoval Úrad OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC) a ktorý sa týka globálneho zhromažďovania a analýzy údajov o nedovolenom obchodovaní so strelnými zbraňami, a posilní kapacitu partnerských krajín a subregiónov na vykonávanie účinnej kontroly strelných zbraní v súlade s protokolom o strelných zbraniach,
- EÚ bude naďalej podporovať systém Interpolu na vedenie záznamov o nezákonných strelných zbraniach a ich sledovanie (iARMS),
- EÚ podporí spoluprácu a spoločné využívanie informácií, najmä medzi krajinami v blízkosti hlavných trás nedovoleného obchodu do a z EÚ,
- EÚ bude spolupracovať so Svetovou colnou organizáciou (WCO) na realizácii jej stratégie pre RĽZ,
- vysoká predstaviteľka bude posudzovať a analyzovať vplyv a účinnosť projektov na kontrolu RĽZ podporovaných EÚ v krajinách mimo EÚ medzi rokmi 2005 a 2018 ako súčasť vykonávania stratégie pre RĽZ z roku 2005,

[35] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 230/2014 z 11. marca 2014.

[36] Rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 (2000) a nadväzujúce rezolúcie o ženách, mieri a bezpečnosti, napr. UNSCR 2242 (2015).

- EÚ bude systematicky presadzovať rodové hľadiská pri návrhu nových projektov týkajúcich sa boja proti ozbrojenému násiliu a kontroly RĽZ vo všeobecnosti, ako aj spoločné využívanie súvisiacich osvedčených postupov,
- EÚ bude podporovať a zavádzať normy a osvedčené postupy zaobchádzania s ručnými zbraňami (ISACS) a
- členské štáty zlepšia svoju spoluprácu s Europolom v oblasti nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami a používania strelných zbraní v krajinách mimo EÚ a podporia väčšie zapojenie orgánov do operačnej spolupráce, výmeny informácií a spoločných akcií na presadzovanie práva.

EÚ už podporuje sledovanie nedovolených tokov RĽZ v oblastiach zasiahnutých konfliktom s cieľom určiť najúčinnejšie spôsoby odrezania dodávok. Údaje získané prostredníctvom identifikácie a sledovania nedovolených RĽZ a munície pomáhajú zlepšiť kontrolu vývozu zbraní, okrem iného prostredníctvom lepšieho posudzovania rizika, certifikácie koncového používateľa a sledovania koncového použitia.

Akcie:

- Rada sa vyzýva, aby preskúmala metódy na zlepšenie monitorovania a presadzovania zbrojných embárg EÚ,
- EÚ bude podporovať prácu výborov OSN, ktoré monitorujú zbrojné embargá, a zváži spôsoby na zlepšenie prístupu k ich záverom o zmene použitia a nedovolených strelných zbraniach a RĽZ na účely kontroly vývozu zbraní,
- tam, kde je to relevantné v rámci jej mandátu, a vzhľadom na miestnu podporu a dostupné zdroje sa Rada vyzýva, aby podľa potreby prideľovala misiám a operáciám Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) úlohu pri podpore informovanosti o RĽZ a organizovaní odbornej prípravy týkajúcej sa kontroly RĽZ, podpore správneho riadenia zásob, monitorovaní pohybov nedovolených RĽZ a munície (vrátane cezhraničného obchodovania). Ak je to vhodné a pod dohľadom členských štátov by misie a operácie SBOP mohli podporovať aj uľahčenie zaznamenávania, sledovania a likvidácie zabavených nedovolených RĽZ. Rada môže čerpať zo skúseností z tých misií SBOP, ktorých mandáty zahŕňajú úlohy súvisiace s RĽZ (napr. EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine),
- EÚ bude pokračovať vo financovaní výskumných činností zameraných na pôvod nedovolených RĽZ v zónach konfliktov, ako je napríklad projekt iTrace organizácie Conflict Armament Research. Bude podporovať ďalší výskum, analýzu a štúdie na túto tému a spoliehať sa pritom na existujúce kapacity, napríklad Združenie EÚ pre nešírenie zbraní a
- EÚ bude podporovať vnútroštátne kapacity v oblastiach postihnutých konfliktom na sledovanie pôvodu nedovolených RĽZ a munície v zónach konfliktov, pričom bude takisto vychádzať zo skúseností projektu iTrace.

2.4.2. Na regionálnej úrovni

Na regionálnej úrovni bude EÚ a jej členské štáty posilňovať kapacity na presadzovanie práva s cieľom identifikovať, narušiť a zakázať siete nedovoleného obchodovania a predchádzať tomu, aby sa strelné zbrane dostali do rúk teroristom a páchateľom trestnej činnosti prostredníctvom nelegálneho trhu, a to okrem iného blokovaním nedovoleného financovania a dopravy zbraní a posilnením úlohy hraničnej polície, colných a prístavných orgánov v boji

proti nedovoleným tokom zbraní cez námornú dopravu. Vzhľadom na cezhraničnú povahu nedovoleného obchodovania so zbraňami je zvlášť dôležité zapojiť susedné krajiny, dokonca aj vtedy, ak nie sú priamo postihnuté.

EÚ bude podporovať prepojenia medzi orgánmi presadzovania práva, ktorí riešia nedovolené obchodovanie so zbraňami, a orgánmi kontroly vývozu a obchodu so zbraňami, aby sa zabezpečilo spoločné využívanie informácií o hlavných trasách nedovolených tokov do Európy s cieľom urýchliť preventívne a nápravné opatrenia. Opatrenia budú zahŕňať podporu výmeny informácií, priamu komunikáciu medzi vyšetrovacími orgánmi, spoločne plánované vyšetrovania a bezodkladné vykonávanie žiadostí o spoluprácu, všetko v rámci zavedeného právneho rámca. Zamerané budú zvlášť na cezhraničnú spoluprácu s južným a východným susedstvom.

Europol osobitne zváži podporu v rámci svojho mandátu pre úsilie policajných a colných orgánov členských štátov, orgánov Únie, krajín mimo EÚ a medzinárodných organizácií zamerané na prevenciu a boj proti formám trestnej činnosti spojeným s nedovolenými aktivitami zločineckých skupín a jednotlivcov zapojených do nedovoleného vlastnenia RĽZ vrátane munície, častí a súčastí a obchodovania s nimi.

EÚ posilní dialóg a spoluprácu s regionálnymi organizáciami pracujúcimi na kontrole RĽZ tým, že zosúladí svoje aktivity s regionálnymi stratégiami a akčnými plánmi.

Západný Balkán

V súlade so strategickými cieľmi stanovenými v oznámení Komisie o dôveryhodnej perspektíve rozšírenia pre krajiny západného Balkánu a väčšej angažovanosti EÚ v tejto oblasti (hlavná iniciatíva 2; bezpečnosť a migrácia)[37] bude EÚ naďalej podporovať Stredisko UNDP na kontrolu ručných a ľahkých zbraní v juhovýchodnej a vo východnej Európe (SEESAC), udržiavať spoluprácu s príslušnými regionálnymi organizáciami v oblasti kontroly RĽZ a zohľadňovať regionálne iniciatívy, ako je napríklad plán na riešenie nedovolených RĽZ na západnom Balkáne. V širšom kontexte bude pokračovať v investovaní do prevencie a riešenia regionálnych konfliktov prostredníctvom širokej škály nástrojov a politík. Táto stratégia sa zameriava na kontrolu konvenčných zbraní, ktorá je základnou zložkou širších politík na predchádzanie konfliktom a boj proti terorizmu.

Hoci bol v posledných rokoch dosiahnutý významný pokrok najmä v juhovýchodnej Európe, efektivitu úsilia o kontrolu strelných zbraní/RĽZ v niektorých častiach západného Balkánu naďalej obmedzuje miera hromadenia RĽZ a munície, neprimerané podmienky skladovania, rozšírené nedovolené vlastníctvo a medzery vo vykonávaní opatrení. Aby bolo možné účinnejšie riešiť dodávky nedovolených strelných zbraní a veľké zásoby zbraní, prioritu bude mať likvidácia nadbytku, dokumentovanie a sledovanie nedovolených RĽZ, spoločné využívanie informácií cez európske, regionálne a globálne informačné kanály (napr. Europol, Interpol) a vytvorenie a riadenie spoločných operácií.

[37] COM(2018) 65 final zo 6.2.2018 a príloha.

Akcie:

- EÚ bude podporovať snahy o zredukovanie nadbytočných zásob RĽZ a munície, obmedzenie nedovoleného vlastníctva, boj proti zmene použitia a nedovolenému obchodovaniu so zbraňami, zlepšenie hraničných kontrol, zvýšenie kapacít na označovanie, evidovanie a sledovanie RĽZ, ako aj ich likvidáciu, zvýšenie informovanosti a podporu kapacít na presadzovanie práva; bude pritom zohľadňovať dlhodobú podporu EÚ pre Stredisko UNDP na kontrolu ručných a ľahkých zbraní v juhovýchodnej a vo východnej Európe (SEESAC). Takisto bude pokračovať v podpore pre vnútroštátne kontrolné systémy a zohľadňovať príslušné regionálne iniciatívy na boj proti nedovoleným RĽZ a ich munícii, ako je napríklad iniciatíva v podobe plánu,

- EÚ a jej členské štáty zaistia súdržnú spoluprácu medzi Úniou a krajinami západného Balkánu vykonávaním iniciatív na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami, ako je uvedené v cykle politík na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti na obdobie 2018 – 2021, vrátane špecifického operatívneho (EMPACT Firearms)[38] a akčného plánu pre EÚ a západný Balkán pod integračným riadením vnútornej bezpečnosti (IISG) na západnom Balkáne,

- EÚ a jej členské štáty budú koordinovať úsilie EÚ s ostatnými dvojstrannými, regionálnymi alebo viacstrannými iniciatívami s cieľom znížiť riziko súbehu a zvýšiť účinnosť spolupráce pri vyšetrovaní cezhraničných trestných činov v súlade so závermi Rady z 13. decembra 2016[39] a

- EÚ a jej členské štáty budú naplno využívať a vytvárať synergie medzi styčnými dôstojníkmi Europolu, ktorí majú byť nasadení na západnom Balkáne, strediskom SEESAC[40] a regionálnym programovaním v rámci nástroja predvstupovej pomoci (IPA) v oblastiach „boj proti závažnej trestnej činnosti na západnom Balkáne“[41] a „meranie a posudzovanie organizovanej trestnej činnosti na západnom Balkáne: podpora tvorby politík založená na dôkazoch“.[42]

Ďalšie kroky:

- akčný plán na roky 2015 – 2019 týkajúci sa nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami bude vyhodnotený s cieľom posúdiť jeho účinnosť pri riešení dodávania nedovolených strelných zbraní a veľkých zásob zbraní a

- cyklus politík EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti sa v maximálnej možnej miere rozšíri tak, aby do jeho operačných činností boli zapojené krajiny západného Balkánu. Krajiny západného Balkánu budú vyzvané, aby sa zapájali do osobitných projektov v rámci Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti a aby sa zúčastňovali na zasadnutiach Stáleho výboru pre operačnú spoluprácu v oblasti vnútornej bezpečnosti vrátane tých, ktoré sa konajú spoločne s Politickým a bezpečnostným výborom *ad hoc*, v prípade, že sa diskutuje o konkrétnych projektoch.

---

38 EMPACT – Európska multidisciplinárna platforma proti hrozbám trestnej činnosti.

39 V záveroch sa uvádza „potreba efektívnej a intenzívnej regionálnej a medzinárodnej spolupráce, vrátane spolupráce s Europolom a Eurojustom, bez toho, aby boli dotknuté stanoviská členských štátov týkajúce sa stavu“.

40 Program financovaný prostredníctvom SZBP, 2017 – 2019, 6 508 136 EUR.

41 IPA 2017 – 2019, 13 mil. EUR: *Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit* (GIZ).

42 IPA 2015 – 2019, 2 mil. EUR: UNODC.

Východné susedstvo

Vzhľadom na súčasnú nestabilitu vo východnej Európe sa zdvihla úroveň nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami v rôznych krajinách regiónu, napríklad na Ukrajine. Pre Ukrajinu aj EÚ to predstavuje významnú dlhodobú bezpečnostnú hrozbu. Spolupráca medzi EÚ a Ukrajinou v tejto otázke je preto v záujme oboch strán. EÚ využíva svoje dvojstranné vzťahy s Ukrajinou a ďalšími krajinami regiónu a systematicky začleňuje boj proti nedovoleným RĽZ do každého dialógu o otázkach bezpečnosti s partnerskými krajinami v susedstve.

Akcie:

- EÚ a jej členské štáty budú začleňovať boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami/s RĽZ do kontextu dialógu o otázkach bezpečnosti s partnerskými krajinami v susedstve, napríklad s Ukrajinou,
- EÚ a jej členské štáty zriadia komunikačné kanály medzi expertmi z EÚ a Ukrajiny, určia kontaktné miesto na zaistenie bezproblémovej spolupráce, zvýšia informovanosť, podelia sa o osvedčené postupy a odborné znalosti a identifikujú potreby odbornej prípravy a ďalšie podporné opatrenia na posilnenie kapacít Ukrajiny v tejto oblasti a
- EÚ a jej členské štáty budú pokračovať v práci v rámci stáleho technického okrúhleho stola s Ukrajinou s cieľom riešiť naliehavý problém nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami a riziká spojené s tým, keď sa takéto zbrane dostanú do rúk teroristov a organizovaných zločineckých skupín.

Južné susedstvo

Zdĺhavé ozbrojené konflikty s rozsiahlymi regionálnymi dôsledkami na Blízkom východe a v severnej Afrike (MENA) sú stále stimulované zneužívaním a nedovoleným obchodovaním s RĽZ. Nedovolené RĽZ v tomto regióne majú rôzne zdroje vrátane slabo zabezpečených zásob a RĽZ pochádzajúcich z legálnej výroby v členských štátoch EÚ a povoleného vývozu a následnej zmeny dodania k neoprávneným koncovým používateľom.

Cyklus politík EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti na roky 2018 – 2021 obsahuje konkrétne operatívne postupy v uvedených regiónoch na zlepšenie spolupráce v boji proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami. Pre účinnejšiu reakciu na nadnárodný rozmer nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami v celom regióne je nevyhnutná dôkladnejšia dvojstranná spolupráca. Mala by sa preto podporiť koordinácia medzi EÚ a regiónom MENA v tejto oblasti, zohľadňujúc pritom potrebu vyhýbať sa zdvojovaniu úsilia a zabezpečiť ucelenosť a koordináciu činnosti s existujúcimi iniciatívami, ktoré podporuje alebo financuje EÚ.

Akcie v regióne MENA:

- EÚ sa bude usilovať posilniť spoluprácu s **Alžírskom** prostredníctvom bezpečnostného dialógu o kontrole transferu strelných zbraní a boji proti nedovolenému obchodovaniu s ručnými zbraňami,
- EÚ bude naďalej podporovať **Tunisko** v reforme sektora bezpečnosti a riadení hraníc, najmä prostredníctvom osobitného programu financovania, ktorý bude mať priamy vplyv na kontrolu nedovoleného obchodovania so zbraňami,

- EÚ bude podporovať vykonávanie všetkých iniciatív, ktoré prehlbujú spoluprácu s **Marokom** v oblasti kontroly vývozov strelných zbraní a položiek s dvojakým použitím, ako je uvedené v akčnom pláne EÚ – Maroko,ktorým sa vykonáva posilnený štatút,[43]
- EÚ bude naďalej podporovať **Libanon** a **Jordánsko** v boji proti organizovanej trestnej činnosti (aj prostredníctvom pomoci pri reforme sektora bezpečnosti a podpory pre integrované riadenie hraníc) a v kontrole nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami,
- EÚ bude pokračovať v posilňovaní spolupráce medzi EÚ a regiónom MENA v boji proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami aj prostredníctvom programu Euromed Police IV[44]. Cieľom tohto regionálneho programu je posilniť operatívnu a strategickú policajnú spoluprácu v regióne MENA medzi vnútroštátnymi orgánmi v južných partnerských krajinách, ako aj s členskými štátmi EÚ (a agentúrami EÚ),
- EÚ bude naďalej podporovať monitorovanie zneužitia zbraní neoprávnenými používateľmi v regióne, posudzovanie rizika riadené spravodajskými službami a opatrenia proti zneužitiu, čím zohľadní pozitívne výsledky projektu iTrace[45] a
- EÚ bude naďalej podporovať budovanie kapacít pre miestne orgány presadzovania práva a bezpečnostné sily v súvislosti s fyzickou bezpečnosťou a riadením zásob (PSSM), likvidáciou nadbytkov a dokumentovaním a so sledovaním nedovolených RĽZ.

[43] Spoločný návrh Rozhodnutie Rady týkajúce sa stanoviska Únie v Asociačnej rade zriadenej Euro-stredomorskou dohodou o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej, pokiaľ ide o prijatie odporúčania o vykonávaní akčného plánu EÚ – Maroko, ktorým sa vykonáva posilnený štatút (2013 – 2017) [/* JOIN/2013/06 final - 2013/0107 (NLE)].

[44] https://www.euromed-police.eu/.

[45] https://www.conflictarm.com/itrace.

Akcie v Afrike (región Sahel):

- EÚ bude podporovať sledovanie sietí nedovoleného obchodovania vrátane sietí siahajúcich mimo región Sahel na základe spravodajských informácií s cieľom účinnejšie bojovať s rizikom, že rozsiahly odliv štátnych zásob počas politických kríz v **Mali** a **Líbyi** bude naďalej predstavovať riziko pre stabilitu v regióne,
- EÚ bude podporovať budovanie kapacít na riadenie a evidenciu v **Mali** a **Líbyi** s cieľom zlepšiť systémy zabezpečenia a spravovania RĽZ vrátane riadenia zásob, likvidácie nadbytku a komplexných systémov vedenia evidencie a účtovania o zbraniach,
- EÚ bude podporovať kapacity na sledovanie a spoločné využívanie informácií v regióne aj prostredníctvom regionálnych mechanizmov, ako sú koordinačné ustanovenia dohovoru Hospodárskeho spoločenstva západoafrických štátov (ECOWAS) o RĽZ, G5 Sahel[46], Africká únia a globálne kanály, napríklad databáza iARMS,
- EÚ bude pokračovať v podpore iniciatív zameraných na väčšiu justičnú spoluprácu a spoločné zabezpečenie hraníc,
- EÚ bude podporovať kapacitu relevantných aktérov na sledovanie, vykazovanie, likvidáciu nedovolených RĽZ a boj proti nim a pridelí misiám SBOP v regióne väčšiu úlohu pri sledovaní nedovolených RĽZ, organizovaní odbornej prípravy zameranej na kontrolu RĽZ, podporovaní PSSM a likvidácie nadbytku a uľahčovaní sledovania a hraničnej kontroly,
- EÚ bude vyhľadávať synergie s iniciatívou Africkej únie za „umlčanie zbraní“[47], vyhlásením z Bamaka o nedovolených RĽZ, ktoré prijala Rada ministrov Africkej únie v roku 2000[48], a so stratégiou Africkej únie proti nedovoleným RĽZ prijatou v Lomé v roku 2011[49] a
- EÚ zvýši svoju kapacitu na koordináciu s ostatnými darcami na kontrolu RĽZ v regióne.

Americký kontinent

Akcie na americkom kontinente:

- EÚ bude vyhľadávať synergiu s príslušnými americkými štátmi a regionálnymi organizáciami s cieľom obmedziť nedovolené šírenie RĽZ a obchodovanie s nimi a tak znížiť mieru ozbrojeného násilia a trestnej činnosti.[50]

46 http://www.g5sahel.org/.

47 https://issafrica.org/pscreport/uploads/AU%20Roadmap%20Silencing%20Guns%202020 %20pdf%20en.pdf.

48 http://www.un.org/en/africa/osaa/pdf/au/cap_smallarms_2000.pdf.

49 https://www.unrec.org/docs/Strategy%20Final.pdf.

50 Podľa štúdie UNODC z roku 2013 boli úmyselné vraždy v roku 2012 príčinou smrti takmer pol milióna (437 000) ľudí na celom svete. Viac ako tretina z nich (36 %) sa stala na americkom kontinente. Takmer polovica všetkých obetí vrážd je vo veku 15 – 29 rokov a používanie strelných zbraní je obzvlášť rozšírené v tomto regióne, kde dve tretiny (66 %) vrážd je spáchaných strelnou zbraňou.

3. ĎALŠÍ POSTUP A ZÁVER

Toto spoločné oznámenie predstavuje prvky spoločného porozumenia a spoločné postupy pre EÚ pri riešení hrozby nedovolených strelných zbraní a RĽZ a ich munície, súbor opatrení, ktoré má prijať EÚ a jej členské štáty v rámci hraníc EÚ, a návrhy na spoluprácu a pomoc pri kontrole RĽZ v susedstve EÚ a v ostatných častiach sveta.

Komisia a vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku vyzývajú Radu, aby na základe prvkov predstavených v tomto spoločnom oznámení prijala stratégiu EÚ na boj proti nedovoleným strelným zbraniam a ručným a ľahkým zbraniam (RĽZ) a ich munícii, ktorá sa bude týkať civilných aj vojenských strelných zbraní, s cieľom riešiť túto hrozbu komplexne.

ESVČ a Komisia budú prekladať každoročné správy o pokroku pri vykonávaní tejto stratégie.